

Monumentnummer*: 522490

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 09 oktober 2001
Kadaster deel/nr 82695/57

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
's-Hertogenbosch		's-Hertogenbosch		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Korte Waterstraat	12			5211 NR	's-Hertogenbosch		
Korte Waterstraat	14			5211 NR	's-Hertogenbosch		
Korte Waterstraat	16			5211 NR	's-Hertogenbosch		
Korte Waterstraat	13			5211 NR	's-Hertogenbosch		
Korte Waterstraat	15			5211 NR	's-Hertogenbosch		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
's-Hertogenbosch	H				5124		

Omschrijving**

Inleiding.

Onregelmatig bouwblok bestaande uit twee (voormalige) PAKHUIZEN (nummer 14) op de begane grond, een voormalige GARAGE met LOODS (nummer 15) op de begane grond en een deel van verdiepingen en drie WONINGEN (nummers 12, 16 en 13) op de bovengelegen verdiepingen. De entrees zijn gesitueerd aan de Korte Waterstraat, voorheen een driezijdig gesloten cul-de-sac, maar nu via een voetgangersdoorgang met de langs de achterzijde stromende Binnendieze verbonden. De noordzijde (achterkant) is vrijgelegen aan het Herman Moerkerkplein, de westzijde grenst aan het smalle Rosenmarijnstraatje. Aan de oostzijde aangrenzende bebouwing. Het in opdracht van A. Coojmians gebouwde blok werd in 1916 ontworpen door architect A.J. van Kempen in een stijl die invloeden vertoont van de neorenaissance. Het grootste deel van de gewapendbetonconstructies is geleverd door de N.V. Industrieele Maatschappij F.J. Stulemeyer & Co. te Breda. Een betonplaat boven de garage kwam van de Oosterhoutse firma Martens. De meest ingrijpende wijziging betreft de verbouwing van een deel van de voormalige garage (nummer 15) tot voetgangersdoorgang in 1969.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Daarbij is de gevelopening zelf intact gebleven. De garage is ook in 1949 en 1974 op onderdelen gewijzigd. Het blok is in recenter tijd deels gerestaureerd en aan de achterzijde gewit. Inwendig zijn de woningen licht gemoderniseerd. Het op de eerste verdieping gelegen plat (een vide) van de woning op nummer 13 is in 1983 bij de woning betrokken. In 1998 is aan het H. Moerkerkplein op de oude fundering een deel van de voormalige waterpoort aan de Dieze gereconstrueerd.

Omschrijving.

Het met uitzondering van de voormalige garage niet onderkelderde bakstenen bouwblok beslaat een onregelmatige plattegrond. De in een U-vormig patroon rond de Korte Waterstraat gegroepeerde bouwvolumes tellen aan de voorzijde twee bouwlagen en een kapverdieping onder een omlopend, met opnieuw verbeterde Hollandse pannen gedekt zadeldak met een groot dakschild aan de voorzijde en een klein dakschild met dezelfde nokhoogte maar hogere dakvoet aan de achterzijde. In de tussen trapgevels opgesloten schilden diverse dakkapellen onder met zink gedekte, afgeplatte schilddaken waarin achttien-ruitsvensters met kleine roedenverdeling. Deels vernieuwde schoorstenen op de nok. Aan de dakvoet een omlopende, ruim overstekende geprofileerde goot op gesneden klossen. Aan de achterzijde en zijkanten tellen de objecten drie bouwlagen onder plat, waarin diverse vluchtluiken. Aan het Rosenmarijnstraatje een twee- en eenlaags uitbouw onder plat. Aan de Dieze een taps toelopende eenlaags uitbouw (voormalige loods) onder plat die door de steilheid van het talud van de Dieze een hoge kopgevel heeft. Sobere daklijsten. Het met geknipte voeg in kruisverband gemetselde blok is aan de Korte Waterstraat uitgevoerd in schoon metselwerk en aan de achter- en zijkant gecementeerd. In de oksels van de U-vormig gegroepeerde voorgevels aan de Korte Waterstraat bevinden zich twee hoekoverbouwingen. Lange zijden van de Korte Waterstraat asymmetrisch van opzet, korte zijde symmetrisch. De gevels worden geleed en verlevendigd door een onder de goot gelegen fries met siermetselwerk; door het gebruik van hardsteen voor de omlopende plint, enkele (lek-)dorpels en aanzetstenen; zandsteen voor speklagen, voor pseudo-pilasters, voor geprofileerde en klimmende omlijstingen van poorten, deuren en bovenlichten, voor de consoles van de hoekoverbouwingen, voor (deels) van afgeplatte diamantkoppen voorziene sluitstenen en vormstukken, voor doorgetrokken onder- en bovendorpels, voor de aanzetstukken en dekplaten van de trapgevels en voor een rechthoekige gevelplaat met opschrift 'A(nn)o 1916'. Op de begane grond geven drie opeenvolgende, sierlijk beslagen en beglaasde vleugeldeuren onder rondbogen toegang tot de (voormalige) pakhuizen. Overige entrees (nummers 12, 13, 15 en 16) met rondboogvormig kozijn of rechtgesloten kozijn met korfbogig bovenlicht voorzien van kleine roedenverdeling en groen glas. Beglaasde en betraliede, geprofileerde paneeldeuren met sierlijk beslagwerk. Op de verdieping kruiskozijnen met twintigruits vensters en schuifvensters met zesruits bovenlichten. Bovenlichten met groen glas. Sobere, in het midden verspringende achtergevel. Vensters onder strekken met gecementeerde bakstenen afzaten (nu deels vervangen door keramische afzaten). Veelal stolpvensters met een horizontale roede, vaste vensters met een-, twee- en vierruitsramen en een samengesteld meerdelig venster. Eenvoudige steekankers. Hier bevindt zich ook de gereconstrueerde ronding van de waterpoort. Eenlaags uitbouw met achttien- en 24-ruitsvensters waarop plat, dat toegankelijk is vanuit het oorspronkelijk bij de garage behorende kantoor in het uitspringende deel van de tweede bouwlaag. De eveneens in het midden verspringende zijgevel aan het Rosenmarijnstraatje (westzijde) is overeenkomstig gedetailleerd. Plat van de woningen met de nummers 12 en 16 gesitueerd op de uitbouw van de pakhuizen. Het plat van de aan de oostzijde gesitueerde woning (nummer 13) was oorspronkelijk een vide over twee bouwlagen. De indeling van de plattegronden is met uitzondering van de voormalige garage herkenbaar bewaard gebleven. Bij de woningen zijn op de eerste verdieping een (deels gemoderniseerde) keuken, woonkamer, privaat en een vanuit de woning toegankelijk plat rondom een gang gegroepeerd met op de tweede verdieping nog een zolderruimte en een tweetal slaapkamers. De voormalige pakhuizen bestaan uit twee van elkaar afgescheiden ruimten, toegankelijk via drie entreepoorten. Van de interieurs is een aantal elementen van belang. De kleine kelder van de voormalige garage bevat troggewelfjes tussen ijzeren profielbalken. In de eenvoudige

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

woninginterieurs resteren (deels) de gesneden houten trappalen en de gebogen leuning in het trappenhuis; schouwboezems en schouw balken in de keukens, restanten van marmeren schouwen in de woonkamers, enkele eenvoudig gestucte lijsten op plafonds en deuren met licht geprofileerd lijstwerk en originele, ovale houten deurkrukken.

Waardering.

Het bouwblok bestaande uit twee voormalige pakhuizen (nummer 14), een voormalige garage met loods (nummer 15) en drie woningen (nummers 12, 13 en 16) is van algemeen belang. Het object heeft cultuurhistorische waarden daar het als voorbeeld van woningen voor de middenstand een bijzondere uitdrukking vormt van de sociale ontwikkeling in het begin van de twintigste eeuw. Daarnaast is het van belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling in de handelssector. Bovendien is het object van belang voor de typologische ontwikkeling van pakhuizen en bovenwoningen. Het object heeft architectuurhistorische waarden vanwege de esthetische kwaliteiten van met name de voorgevels aan de Korte Waterstraat, de verzorgde ornamentiek en verfijnde detaillering. Het object heeft ensemblewaarden vanwege de historische functioneel-ruimtelijke relatie met de omliggende aan- en afvoerkanalen per weg en water. Verder heeft het object ensemblewaarden als beeldbepalend onderdeel van de historische bebouwing aan de Korte Waterstraat, met name gelegen in de oorspronkelijk gesloten kopgevel. Het object is van belang vanwege de goeddeels vrij gaaf bewaard gebleven hoofdvormen en diverse elementen uit de interieurs en draagt bij tot de visuele en structurele gaafheid van de als stadsgezicht beschermde Bossche binnenstad.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis